

Σημειώματα *Ἡ Θράκη ἐπέβλεπε τὴν Ἰουλιανὴν τὴν βαλγικὴν. Κ.* 365
Κουρτίδης κηρύττει τὴν Ἰουλιανὴν τὴν θροναρχίαν
 τῶν μυστηρίων αὐτῆς, καὶ τὴν τεσσαρακονταετη πνευματικὴν δρᾶσιν τοῦ ἀκαμά-
 του Ιατροφιλοσόφου κ. Ἀχιλλ. Δ. Σαμοθράκη, ἱστορικοῦ καὶ τούτου τῆς Θράκης
 καὶ συνεργάτου τοῦ Ἀρχεῖου, τοῦ ὁποῦ δημοσιεύεται εἰς τὸν παρόντα τόμον τὸ
 Γεωγραφικὸν καὶ Ἱστορικὸν Λεξικὸν τῆς Θράκης. Καὶ ὁ εἰς καὶ ὁ ἕτερος μεγάλας
 προσέφερον ὑπηρεσίας εἰς τὴν ἔρευναν τῆς ἱστορίας τῆς Θράκης καὶ ἡ Θράκη σε-
 μνύεται διὰ τὰς τόσον καρποφόρους ἐργασίας των, ποῦ θ' ἀποτελοῦν μνημεῖα ἀλη-
 θινὰ ἱστορικῆς προσπαθείας. Τὸ Ἀρχεῖον Θράκης ὑπερήφανον διὰ τοὺς ἐξέχοντας
 πνευματικούς ἡγέτας τῆς συγχρόνου Θράκης καὶ συνεργάτας του, τοὺς συγχαίρει καὶ
 εὖχεται νὰ ἴδῃ αὐτοὺς ἐκτυπώνοντας καὶ τὰς ἄλλας ἐργασίας των.

Πολ. Παπαχριστοδούλου

Β') Τῇ 18ῃ Μαΐου τοῦ 1940, κατὰ τὰ γραφόμενα τῶν ἐν Ἀλεξανδρουπόλει ἐφη-
 μερίδων, ὁ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ *Μορφωτικὸς Σύλλογος* τιμῶν τὴν ἐπὶ τεσσαρακον-
 ταετιαν συγγραφικὴν καὶ κοινωνικὴν δρᾶσιν τοῦ συμπολίτου Ἀχιλλῆως Σαμο-
 θράκη, Ιατροῦ, διοργάνωσεν ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ κινηματοθεάτρου τῶν Ἑλλήνων
 πανηγυρικὴν ἐορτὴν, καθ' ἣν παρισταμένου πολλοῦ καὶ ἐκλεκτοῦ ἀκροατηρίου καὶ
 τῶν θρησκευτικῶν, διοικητικῶν καὶ στρατιωτικῶν ἀρχῶν ἐπέλησαν ἄσματα, ἀπη-
 γέλθησαν ποιήματα, παρεστάθησαν πλαστικαὶ εἰκόνες ἐκ τῆς Θρακοελληνικῆς μυ-
 θολογίας καὶ ἐχορεύθησαν ἔθνικοι χοροὶ ὑπὸ τῶν μαθητῶν καὶ μαθητριῶν τοῦ αὐ-
 τόθι γυμνασίου. Τὸν πανηγυρικὸν ἐξεφώνησεν ὁ ἐν τῷ γυμνασίῳ καθηγητῆς κ. Γ.
 Μαρμέλης ἐξάρας τὴν συγγραφικὴν ἐργασίαν καὶ τὴν ἄλλην κοινωνικὴν δρᾶσιν τοῦ
 ἐπιλέκτου Θρακῆς (ἐξ Αἴνου) Ὁ Σαμοθράκη εἶναι γνωστός εἰς τὸ ἀναγνωστικὸν
 Ἑλληνικὸν κοινὸν ὡς συγγραφεὺς διαφόρων ἱστορικῶν καὶ Ιατρικῶν μελετῶν καὶ
 ὡς συντάκτης τῆς μεγάλης Ἑλληνικῆς Ἐγκυκλοπαιδείας. Ἐσχάτως πρὸς ταῖς ἄλ-
 λαις Θρακικαῖς μελέταις καταχωρισθείσας ἐν τῷ Ἀρχεῖῳ καὶ τοῖς Θρακικοῖς ἐξέ-
 δωκε καὶ τὸν πρῶτον τόμον τῆς ἱστορίας τῆς Θράκης ἀπὸ τοῦ παρόντος δὲ τόμου
 ἤρξατο ἐκτυπούμενον ἐν τῷ Ἀρχεῖῳ τὸ μέγα ἱστορικὸν καὶ γεωγραφικὸν τῆς Θρά-
 κης λεξικόν.

Ὡσαύτως τῇ 21ῃ Μαΐου τοῦ αὐτοῦ ἔτους, ὀνομαστικῆ ἐορτῇ τοῦ ἐν Σουφλίῳ
 διαμένουτος Ἀδριανουπόλιτου Ιατροῦ Κωνσταντίνου Κουρτίδου, οἱ αὐτόθι ἐπιστή-
 μονες καὶ διανοούμενοι ἐπισκέψαντο ἐν σώματι τὸν ἐορτάζοντα καὶ συνεχάρησαν
 αὐτὸν διὰ τὴν ἐπὶ πεντηκονταετιαν συγγραφικὴν του ἐργασίαν καὶ τὴν ἐν γένει ὡς
 Ιατροῦ καὶ πολιτικοῦ δρᾶσιν του. Ἡ διοικοῦσα τὸν δῆμον ἐπιτροπεία ἐπέδωκεν
 αὐτῷ, προσφωνοῦντος τοῦ δημάρχου, τιμητικὸν ψήφισμα, δημοσιευθὲν καὶ εἰς ἐφη-
 μερίδας τῶν Ἀθηνῶν καὶ Θεσσαλονίκης Ὁ κ. Κουρτίδης εἶναι γνωστός διὰ τε τὰς
 ἱστορικὰς καὶ λαογραφικὰς του περὶ Θράκης μελέτας, αἰτινες ἀφθονοῦσιν εἰς τε τὰ
 Θρακικὰ καὶ τὸ Ἀρχεῖον καὶ τὴν ὀγκώδη του ἱστορίαν τῆς Θράκης. Οὐχ ἦττον
 ἔδρασε καὶ ὡς πολιτικὸς ἐλεγείας βουλευτῆς καὶ γερουσιαστῆς τοῦ νομοῦ Ἐβρου
 καὶ διατελέσας ἐπὶ τινὰ χρόνον καὶ διοικητῆς Θράκης ὡς πρόεδρος ὑπουργός.

Τὸ Ἀρχεῖον μετ' ἑμοῦ συγχαίρον ἀμφοτέρους τοὺς ἐκλεκτοὺς Θρακὰς συνεργ-
 γάτας του εὖχεται αὐτοῖς ὑγίαν, ὅπως ἐορτάσωσι καὶ ἄλλας ἐπετηρίδας των.

Μυρτίλ. Κ. Ἀποστολίδης

5. Τ' ἀναστενάρια εἰς Ρουμανίαν

Πολλὰ ἔχουσι μέχρι σήμερον γραφῆ περὶ τῶν ἀναστεναρίων, παρὰ ταῦτα ὅμως
 πολὺ ὀλίγα γνωρίζομεν περὶ αὐτῶν, λόγῳ τοῦ μυστηριακοῦ των χαρακτήρος. Ἐνα-
 ζήτημα, τὸ ὁποῖον πρέπει ἰδιαιτέρως νὰ μελετηθῆ εἶναι ἡ τοπικὴ ἔκτασις τοῦ ἐθίμου
 τούτου. Ἦδη ὁ Βούλγαρος καθηγητῆς Αἰγαουδοφφ ὑπέδειξεν ὅτι τὸ ἐθίμον ὑπάρ-

Μ. Γ. Σβορώνου:
Ἀρχεῖον Θρακικῶν
Λαογραφικῶν καὶ
Γεννητικῶν ἑθίμων
Ἀθῆναι τ. 2!
 1940-1941
 π. 365-367

(ἀποδονθῆ)

χει εἰς τι χωρίον Οὐρχάρι τῆς Βουλγαρικῆς Μακεδονίας, πιθανώτατα δὲ κατὰ τὸν Δεληγιάννην μεταφέρθη ἐκεῖ ὑπὸ τῶν Βουλγάρων προσφύγων τῆς Ἀνατολικῆς Θράκης, οἱ ὅποιοι μετὰ τῶν Ἑλλήνων πρὸς τῆς ἀνταλλαγῆς τῶν πληθυσμῶν ἐτέλουν εἰς τὰς παλαιὰς ἐστίας τῶν τῶ ἀναστενάρια ¹.

Ἐθιμον ἀνάλογον πρὸς τὰ ἀναστενάρια ἀναφέρει ἐπίσης καὶ ὁ Κωνσταντῖνος Καρατζᾶς εἰς τὰς ἐφημερίδας του ² εἰς τὴν ρουμανικὴν μονὴν τοῦ Νιάμιτζου παρὰ τὸ χωρίον Πασκάνι. Διατρίβων ὁ Κωνσταντῖνος Καρατζᾶς τὸ 1780 εἰς Πασκάνι ἐπεσκέφθη τὴν μονὴν τοῦ Νιάμιτζου, ἣτις ἐώρταζε κατὰ τὴν ἐορτὴν τῆς Ἀναλήψεως, περιγράφων δὲ τὴν μονὴν καὶ τοὺς μοναχοὺς καὶ ἰδιαιτέρως τὸν ἡγούμενον Παῖσιον ὀμιλεῖ καὶ περὶ τῆς ἐκεῖ εὐρισκομένης θαυματουργοῦ εἰκόνης τῆς Θεοτόκου, περὶ ἧς ἀναφέρει τὰ ἑξῆς: «...Εἶναι δὲ μία ἀπὸ ἐκείνας πού εἶχον οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει βασιλεῖς τῶν Ρωμαίων καὶ ἐκρεμῶντες αὐτὰς εἰς κοντάρια ἐν εἴδει παϊρακίων. περιεῖρχοντο τὰ τεῖχη τῆς Κωνσταντινουπόλεως, κάμνοντες λιτανείας. Ἦταν δὲ μιά πῆχυν τὸ ὕψος, μὲ ἀνάλογον πλάτος, καὶ ἄνωθεν εἶχε μίαν τρύπαν, μὲ τὴν ὁποίαν ἦτο ἀπερασμένος ἓνας χαλκᾶς σιδηροῦς καὶ ἐξ αὐτοῦ τὴν ἐξήρασαν εἰς τὰ κοντάρια καὶ ἀπὸ μὲν τὸ ἐν μέρος ἦτο ἡ εἰκὼν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου μὲ κάμποσαι ἀράδες γράμματα, τὰ ὁποῖα καὶ ἀντιγράφας ἐξαπέστειλα τῷ πατρὶ μου, ἀπὸ δὲ τὸ ἄλλο μέρος ἦτον ἡ εἰκὼν τοῦ ἁγίου Γεωργίου» ³.

Περιγράφων περαιτέρω τὴν ἐορτὴν ὁ Καρατζᾶς ἀναφέρει ὅτι εἰς πλαισιωτέρας ἐποχὰς ἡ θαυματουργὸς αὐτῆς εἰκὼν κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς Ἀναλήψεως ἀνηράζεται κατὰ τὴν ὥραν τῆς λιτανείας ἐκ τῶν χειρῶν τῶν ἱερέων ὑπὸ δύο ἐνθουσιωμένων, οἱ ὅποιοι ἔτρεχαν εἰς τὰ ὄρη: «Ἰστέον καὶ τούτο, ὅτι ἐπὶ τῶν ἄλλων ἡγουμένων ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς πανηγύρεως εὐγάζοντες οἱ ἱερεῖς τὴν ἁγίαν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου εἰς τὸν ἁγιασμόν, τὴν ἤρπαζαν ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν δύο ἐνθουσιασμένοι καὶ ἔτρεχαν εἰς τὰ βουνά, λέγοντες οἱ παριοτάμενοι καὶ οἱ μοναχοὶ ὅτι εἶναι τερατοῦργημα τῆς ἁγίας εἰκόνης, καὶ ἐπροξενούσαν σκάνδαλον εἰς τοὺς ξένους ὅπου ἤρχοντο. Δέχους καὶ ἄλλους καὶ ἐγίνετο παίγνιον ἢ ἄγ' ἀπίστis μας, ἐπὶ δὲ τοῦ κυρ Παῖσιου τοῦτο τὸ ἄτοπον δὲν ἠκολούθησε, μὲ τὸ νὰ τὴν εὐγαλε μόνος του μετὰ τοῦ διαδόχου του, καίτοι προβεβηκῶς τῇ ἡλικίᾳ καὶ πάσχων ἀπὸ ποδάγραν. Ἐγινε δὲ καὶ ὁ ἁγιασμός μὲ ἄκραν ἠσυχίαν, καὶ οὕτως πανηγυρίζοντες καὶ ἡμεῖς ἐμείναμεν δύο νύκτας εἰς τὸ μοναστήρι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐπιστρέψαμεν εἰς τὰ ὁσπήτια μας» ⁴.

Τὸ ἀνωτέρω περιγραφόμενον λίαν ἀτελῶς δυστυχῶς ἔθιμον ἔχει μεγάλην ὁμοιότητα πρὸς τὰ ἀναστενάρια τῆς Θράκης. Δὲν ἀναφέρεται μόνον ὁ χορὸς τῆς φωτιᾶς, ὁ ὅποιος πιθανῶς θὰ ὑπῆρχεν εἰς παλαιότερας ἐποχὰς. Ἐπίσης δὲν τελεῖται κατὰ τὴν ἐορτὴν τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου, ἀλλὰ τῆς Ἀναλήψεως. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν Θράκην ἀναφέρεται ἡ τελετὴ τῶν ἀναστεναρίων καὶ κατ' ἄλλας ἐορτὰς, τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος, τῆς ἁγίας Παρασκευῆς, τοῦ προφήτου Ἡλία, τοῦ ἁγίου Ἰωάννου Προδρόμου ⁵, αἱ ὅποιοι ἐορτάζονται κατὰ τοὺς θερινοὺς μῆνας Μάϊον, Ἰουνίον, Ἰουλίον καὶ Αὐγουστον, ὁπότε ἐορτάζεται καὶ ἡ ἐορτὴ τῆς Ἀναλήψεως. Ἡ εἰκὼν θὰ νὰ εἴπῃ ἐπὶ τῷ παρόντι

1) Β. Ν. Δεληγιάννη, Τὰ ἀναστενάρια (Ἀρχεῖον τοῦ Θρακικοῦ Λαογραφικοῦ καὶ Γλωσσικοῦ Θεσαυροῦ Ε' 11938—39) (131—132).

2) Περὶ τοῦ Κωνσταντίνου Καρατζᾶ καὶ τῶν «Ἐφημερίδων» του βλ. E. Hurmuzaki, Dommente Privitoare la Ishria Românilor τόμ. Β' Dommente grecesti ἐκδ. Παπαδοπούλου—Κεραμέως Βουκουρέστι 1909.

3) Κ. Καρατζᾶ, Ἐφημερίδες. Ἐν Ε. Hurmuzaki, ἐνθ' ἄν. σ. 109.

4) Κ. Καρατζᾶ, ἐνθ' ἄν. σελ. 110.

5) Β. Ν. Δεληγιάννη, ἐνθ' ἄν. σ. 129.

σχέτικα πρὸς τὴν προειδωμένην ῥομαϊκὰ εἰδίαν τὴν ἀναγὰ.
φύσιν ὑπὸ Καρατζᾶ, οὐκ εἶναι τὴν ἑσπέρικὴν αὐτὴν εἰκόνα.
καὶ εἰς χεῖρας, εἰς πρὸς τὸ παρὸν τὸν ἑσπέρικον ἀπὸ τῆς
νὰ δὴν ἀρροφῆς εἰς τὴν εἰκόνα τὴν ἑσπέρικαν κατὰ δαδόνον
εἰς ἀναστενάρια εἰς τὴν Βαλκανικὴν χερσονῆσον
Μ. Τ. Ἐβερῶτος